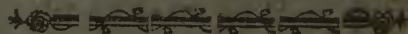

ה מ א ס ף
לשתי תקופות הראשונות
משנת

ה ת ק מ ו

Mit einer deutschen Zugabe

3 $\frac{1}{2}$ Bogen.

Königsberg, 1786.

gedruckt bey Daniel Christoph Kanter,
Königl. Preuss. Hofbuchdrucker.

לוח

בטעות אשר נעלו בטעות דמים הראשונים מהמאסף.

ת ש ר י

קרא	שורה	עמוד
פֶּעַם	יא	ד
אֶל	ט	—
אֱלֹהֶיהָ	יד	—
לִי	ה	ד
בְּסוֹס	יד	—
בְּרֹב	טז	—
נָטִיה וְחָפֶן	ה	י
שָׁהֶם	כד	טו
וְהוֹנָח	כג	י

מ ר ה ש ו ן

סוֹס	יג	יח
לֶאֱרֹץ	כסמון ** ב	יט
וְהַמַּעֲשֶׂה	כסמון * יא	כג
רִאִיתִי	— יג	—
כְּחִישׁוֹ	לד	כו

כ פ ל י ו

כּוֹטֵם	ל	לח
כִּמוֹ	לו	—
פַּעֲרֵתִים	יג	מא
אֶסֶף	מד	מה
לְמַעַן	ה	מו

ש ב פ

כִּי	י	ע
יְרוּשָׁלַיִם	דס	—
חִטָּה	יוד	פח
אֶחָד	ה	פח
חֹרֶתֶם	יג	פח
הַתְּעַלְמֹת	ד	—

עמוד

ה מ א ס ר

ל ש נ ת
ה ת ק מ ו

כולל שירים ומכתבים

אשר נאספו ונקבצו יחד על ידי אנשי

חברת דורשי לשון עבר

בקעניגסבערג.

קעניגסבערג שנת תק"מ"ו

נדפס בבית המדפיס דניאל קריסטוף קאנטר
בדפוקו ובאותיות המכרה •

ה

עג

ברצו

ביום

א

י

ה מ א ס ף

לחדש תשרי תתקמ"ו

~~לחדש תשרי תתקמ"ו~~

א

שירים

ההלים מזמור פ"א וכוונתו *

ברצות יהוד את עמו. חקלו בתקע שופר
הג, עדות בראש חדש עמו, לער
ביום פסח בקח.

למנחם על הנתיב לאסף.

א גשה עזרה מנצח

עלי גתית ונשמיצה

נאם אסף ונריצה

לחלל אל לשבח

קורא דרור ארינו

ויפרקנו מעבוד צרינו

כרנינו

א (א)

* השיר הזה הוא חס' כהנה אברהם אשר חנך הכנז הגדול ייחז"ר
אברהם הכהן הכופא השלם, על כל ס' תלים, ולחיות הסכר
הזה יקר הערך ואינו חסוי בול כל איש נגינה הנה איהו שורם
משיריו כי נעזר *

דברי המאספים.

הרנינו לאלהים עזנו הריענו לאלהי יעקב -

ב ופצחנו שיר וחרנינו

לעזנו מקום זבח

למחסנו מקום טבח

יקר חבו וחקינו

קול מהלל השמיענו

ולאל אלהי יעקב הריענו -

שאו זמרה ותנו יתף כנור נעים עם נבל -

ג שואו זמרה וזמרו

תנו תף לאבי נצח

תהללתי עלי מצח

לציץ ישע-תעטרו

חיש עזברו כל חפר

כנור נעימות עם נעימות נבל

תקעו כחש שופר כנסה ליום חגנו -

ד ותקעו לו בראש חוש

בקול שופר וחללו

בעז קרן תגדלו

לרוב

לְהִיכָבֵד עַל זְבוּל קָדֶשׁ
זָכוֹן תְּרוּעָה תָנוּ
לְשִׁמּוֹ בְּקֶסֶה זֶה לְיוֹם חֲגִגּוֹ •

כִּי חָק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפַּט לְאַלְהֵי יַעֲקֹב •
ה רְאוּ כִי חָק וְצִוּ מֶלֶךְ
לְיִשְׂרָאֵל לְהַצְרִית
וּמִצְוָה הוּא לְהוֹכִיחַ
בְּמִוֹ אֱלֹהִים בְּבָל פֶּלֶךְ
שָׁנָה בְּשָׁנָה לָנוּ
מִשְׁפַּט לְאַל צוּר יַעֲקֹב נִתְּנָה •

עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שְׁמוֹ כִּנְאוֹתוֹ עַל אֶרֶץ מַלְכִּים שֶׁפֶת לֹא
יִדְעוּת אֶשְׁמֶנֶה •

ו וְעֲדוּת זֶה אֶדוֹן אֶרֶץ
בְּיוֹסֵף שֵׁם וְאַפְרַיִם
בְּצִאוֹתוֹ אִזִּי בְּמִצְרַיִם
בְּקָרֵב אוֹכְלֵי שָׂרֵץ
בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר שְׁמִיעִתִּי
שָׁפָה אֲשֶׁר לֹא לִי וְלֹא יִדְעוּ

הכירתי מסכל שכלו כפיו מדוד תעברנה •

ז אני אז שם הכינתי

(ידבר אל) רצון ישע

ומסכל בני ישע

שכם עמי הסירתי

כפיו לקש כל יתע

מסיר ומדוד תעברנה פסע •

כזרה קראת ואחלץ, אענך בסתר רעם אכמך
על מי תריב סלה •

ח ועת בצר קראתני

ואחלץ בכל פעם

בסתר קול המון רעם

עניתך ראיתני

על מי מדיבה סלה

אבחון אנסה אם בצמא תלה •

ט שמע עמי ואעידה נד ישראל אם תשמע לי •

ש שמע עמי ואעידה

כך זאת בעבור תחי

וישראל בלי דחי

אניעה

אֲנִי־עַד וְאֲנִידָה
אִם לִי בָלֵב וּבִנְפֹשׁ
תִּשְׁמַע וְאִם רַק בִּי תִחַפֵּשׁ חֶפֶשׁ

לֹא יִהְיֶה כֵן אֵל זֶר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל זָכָר :
יִזְכּוֹר וְיִשְׁמַח וְלֹא יִחַי
בְּךָ אֵל זָר וְיִבְרָכְתָּה
וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה אֲתָה
לְאֵל זָכָר אֲבִי נָחִי
אֵל תַּחְזִיק נָא זָכָר
מִהַאֲלֵלִים מֵאֵלֵהִי נִכְר

אֲנִי יְדוּד אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֵם עֵינַי
וְאֶמְלֹאֲהוּ .

יֵא בְּמִצְרַיִם פִּקְדֹתֶיךָ
יְדוּד הוּא אֱלֹהֶיךָ
וּמֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲנִי אֲזִי הַעֲלִיתִיךָ
פֶּיךָ פָּתַח תִּרְחִיבָה
לִי וְאֶמְלֹאֲהוּ וְלֹא אֲכַזִּיבָה

וְלֹא שָׁמַע עֲמִי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה לִּי
יְיָ וְיִצְמִי אֲנִי שִׁבְחָתִי

וְלֹא שָׁמַע בְּרוּב מִקֶּדֶד

לְקוֹלִי הוּא כְּמוֹ פֶּדֶד

וְיִשְׂרָאֵל נִאֲצָנִי

בְּחֵד בְּאַרְחֹת הַדֶּק

בְּזוֹ לִי וְלֹא אָבָה נְתִיבוֹת צֶדֶק

וְאֶשְׁלַחֵהוּ בְּשִׁירֹת לֵכֵס יִלְכוּ בְּנוֹעָמוֹתֵיהֶם •

יְיָ וְנִנְחָתִי וְשִׁלְחָתִי

לְאִמִּי בְּהַלּוֹם יֵין

בְּשִׁירֹת רֵאוֹת עֵין

וְלֵב יְדִיץ וְנִנְחָתִי

אֲתָם וְיִסְתַּבְּסֻכוּ

וּבְמוֹצָאוֹתֵיהֶם בְּסוֹס יִלְכוּ

לֹא עֲמִי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יִהְלֻכוּ •

יְיָ וְלֹא עֲמִי בְּרוּב עֹשֶׁר

לְאִמִּי קֶשֶׁט שִׁמֵּץ

וְיִשְׂרָאֵל יְדוּעַע

בְּלִבָּתָם

בְּלִבָּתָם בֵּין שְׂבִיל יוֹשֵׁר
לֹא לִי תְהִי נִמְשָׁכָת
נִפְשָׁם • וּבְדַרְכֵי תַאֲוָה לְבָרָה •

כְּמַעֲט חַוִּיכִים חֲכָנִיעַ , זַעַל כְּרִיבִים אֶשְׁכַּח יָדֵי •
טוֹ אֲזִי אֲשַׁמִּיד וְאֶבְנִיעַ
כְּמוֹ רִנֵּעַ מִשְׁנָאִימוֹ
וּבְמַעֲט מִחֲמִיאִימוֹ
אֲשַׁבֶּרָה וְאֶבְרִיעַ
אֶת אוֹיְבָיו לְקַבֵּר
עַל צוּרָיו אֲשִׁיב אֲדִי יָד אֲשַׁבֵּר •

וְשִׁנְאֵי יְדוּד יִכְחֹשׁוּ לוֹ וַיְהִי עֵתָם לְעוֹלָם •
יֹ מִשְׁנָאִי אֵל יִבְחָשׁוּ
אֲזִי לוֹ מִפְּנֵי פֶחַד
יְדוּד • בִּי יִבַּל יֶחֱד
נְאוֹנִים אֲזִי וַיִּבְשׁוּ
וַיְהִי לְעוֹלָם לָמוֹ
עֵתָם לְשַׁבֵּר לְעָרוֹץ אוֹתָמוֹ

וַיִּכְלִיכֵהוּ מִחֲלָצַת חַטָּאת וּמוֹצֵר דָּבָשׁ אֲשֶׁכֶּנֶךְ •

י' וַאֲזַן אֵל יִצְחָקֵהוּ

דָּגֵן חֲסִיד וְכֵר נֶפֶת

בְּהוֹד נֶזֶר בְּמוֹ תוֹפֶת

לִפְנֵי יַעֲמִידֵהוּ

חֶלֶב יָבֹל אֶרֶץ

מִצֹּר דָּבָשׁ תִּנְק וְאַשְׁבִּיעֵה

* * *

2.

מִהֲרָ"י ז"ל בַּעַת כְּחֶלֶק עִם אֲנָשֵׁי דוֹרוֹ עַל עֵינֵי הַלֹּלֶט
וְהַתְיוֹמֶת בְּאֹפֶן שֶׁהָאֵל לָכֵדוֹ הִ' מִשְׁמַר וְרָבָה עָלָיו
מִבְּרִיז וּמִסְלֹחָו וְשֶׁלֶם לְמִהֲרָ"ר סֶרֶן לַעֲזָרוֹ, וְכֵס אֲמֹר •

רַבִּים אֹמְרִים : וְנָתַתָּ תִּמְרֵי !

וְאֲנִי יְחִיד , מִה אֶעֱנֶה וּמִה אֹמֵר ?

עַלֶּךְ פֶּרֶץ ! לְחֶפְזְךָ בְּזִכְרוֹתֶיךָ ,

אִמֶּךָ הָיְתָה לָּךְ תְּגִלָּה עֲרוּתָה •

* * *

3.

חֲזָק מִיָּדֶיךָ • מִשְׁלָל •

אֲנִישׁ אֲבִינִי וְכֵס חַסֵּד עֲמִיד עַל יַד שֶׁכֶּר הַחֶלֶק, לְבָקֶשׁ לוֹ
חֲסִיד בְּחֶלֶקֶת יְכֻלִּים שֶׁהָאֵל : וְכֵס נֶס אֶחָד מִשְׁרֵי
הַקֶּלֶךְ בְּתוֹךְ הַבָּאִים , אִשׁ זָדוֹן וְכִלְשֵׁל וְאֹרֶב רָשָׁע : וַיִּשְׁמֹר
לוֹ

לו האיש, אהה אדוני! תנה לי מה להחיות את נפשי ואת
 כפשי ילדי העטופים ברעב: ויחזק לו הסליעל ויחפרהו וישלך
 לו אבן לידו אשר שלח העני לקבל בה גמול טובו: ותעל
 חמת האיש בקרבו לאמור, הגם אם נתון לא יתן לי מה לי
 ולו כי יחפרני היום קבל העם: ויבקש בעת לקחת נקמתו
 מזונו, לולא חכמתו עמדה לו לכלתי הרבות מכאובו וגבעו:
 לדעתו כי נכבד הוא מכל עבדי המלך ואדוניו אהבו: אכן
 שאור את הדבר בלבו, ואת האבן בכיסו, עד בא יבוא
 יום נקם לו: ויהי אחרי הדברים האלה ויקאץ המלך על עבדו
 אשר נשא כי זדון לבו השיאו למרות גם את פי אדוניו אשר
 אהבו: ויזו המלך עליו לאמור, הרכיבוהו על המומר ברחובות
 העיר ואמרו אל העם וישליכו בו אבנים ורפש וטיט מונות,
 וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ בקלוגו: ויהי
 כשמוע אותו העני אשר חרפו בשער המלך, ויזכור את האיש
 ואת אשר עשה לו ואת האבן: וימחר ויקחהו מיכסו וירך גם
 הוא החוצה להשליכו עליו ולהשים לו גמולו בראשו: ויהי
 בהחבנו וירא את האיש ואת אשר נגזר עליו והנה הוא שבע
 קלון וכוח: ויהפך לבו ויעמוד פתאום כי נכמרו רחמיו עליו
 וחמתו שככה: וישלך את האבן ארצה ויאמר, לא, כי לא
 אקח נקמתי מאיש מוכה וגנוע כעוני: וישב אל ביתו ויאמר.

אבל הנקמה לא — תועיל ולא תאות לבעל־יה!

בי — אם אדיר האויב סבל הנוקם:

ואם נדכה נקלה הוא אכזר. — — —

ב

מכתבים

על דבר הכרח מינוך הבנים בראוי.

פרק רביעי *

מיום היותה, בעבירות גולדה

גם

*) עיון המאסף לשנת התקמ"ד קכ"ז עד ק"נא.

גם בעבירות ימלא ימיה :

כל החמאים מבני איש נברתו ,

לו נברתה מתוך בני עמיה — !

גם הקנאה מדה גרועה למאוד ; ואם מנינו נערים בעלי מדה הזאת , האטם לבד נפל על ההורים או על הצמחנים , וכאשר המדה הזאת החלה לשרוש בלבבם , יהיה טורח הרבה ועמל גדול להכרית וזקרבם החסרון הזה בעת יגדלון . ויען שהילדים מנעוריהם יש להם נטיה חפץ פנימי לקנא בדרישה , ולבקש ג"כ מה שהם רואים ביד אחר , לכן חייב על ההורים להשגיח בהשגחה מעולה ושקידה קדושה על זה , מבלי לתת תקומה למדה היוגונה הזאת שלא תשא מכה אל הפועל לגמרי , ואולם אם כבר פרצה לזאת ולהתבלות מעט מועד , צריך ישינו עין לבוא בתחבולות להכריתה ולהשמירה , לבנות דיוק ולספוק סוללה , חוק ונבול ישימו כל תעבירה וראשית דבר לא יעשו הסדל בין הבנים , לתת לאחד מי שנים על חלק האחר , או להלביש לזה בגדי משי ורקמה ולהאחר בגדים פחותי הערך , כי כזה יעירו ויפיתו גחלת הקנאה הלוהטת תחת עפר השמרות , ובעת בואם ביום , האש הולך ודוער , וכלהם תבער , ותאכל בקנה המידות היקרות , ובאחריתם יקנאו אל כל מה שמקר להם , כי משורש הקנאה תלאן הרבה מדות רעות , שנאה , כעס , רדיפת המותרות , בצע , רע עין , זרות רבות ורעות כרוכים בעקבותיה , בעו מעבולותיה אל דאבון גפס , כעס ומכאובים , מוגת לב , תוחלת נכזבה , אוכל את בשרו כמו שאמרו הרבה נביאים על תכונת האיש המוקנא , ורקב עצמות קנאה , ופותר תמית קנאה , תספור שערות בשרי בזכרי קץ כל מוקנא — !

ראוי נא , מנה שאמרו חז"ל , לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים , שנשכיל משקל ב" סלעים מולת שנתן יעקב ליוסף נתקנאו בו אחיו ובתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים , במה גדול כס הקנאה , שיטבב במה רעות עד דור דור , ואין ראוי יבנו להזהיר ממנו , ולחנך הילדים מנעוריהם שלא ידבק מאומה בידם מן המדה הזאת , אולם כדי לזרז הילדים ולכלהב התעושה בגפס , שיהיה האחד תרון ושוקד ללמוד

ללמוד כמו האחר ראוי לכי עשה לתת יתרון במעט להאחד
באזה ענין להיות למוסר להשגי, ואשרי משכיל לפי העת
והמקום והענין! אולם אם ירגיש האב שתכונת נפש הנער
נוטה אל מדת הקנאה, צריך למונע ממנו דווקא מה שמשתוקק,
וככה יעשה כל הימים עד שבוסר חסרון הזה מקרבו.

עוד ישים על לבו להדריך הנער בין אנשים יקרים ויורשו
(כאשר יוסיף שנים ויוסיף דעת) איך הנה ששים ושומרים
במלק, יגילו למדת אלהים אם מעט ואם הרבה, לא
יקנאו לעושר, לא ירדפו להון, ולא יבקשו טובות הזוננים
הנעדרות מהם וילמוד אותו ללכת בעקבותם; גם ילך עמו
בחברת חסירי לב, המקנאים ברע עיניו לכל אדם (כי
הדבר כיכר יתר מזה הפכו); גם שיש להם כל הררי כסף
וזהב אופיר, לא תביח להם הקנאה לישון, והמה יכלו ימיהם
בדאגה, ומוצטערים לזכור חיל ולא ישבעו מטובם, ואם
על דרך זה יורשו את חסרון הקנאה ועונש בעליה, שכל
הצרות והנזוקות, כליון עינים דאבת נפש ומורת רוח כופלים
בחלוקה, שואת גורל כל רע עין, וזה בשלל כל מקנאים,
ע"כ יורד הנער ממראה עיניו תמונת הקנאה תבהלו,
דגליה יורדות מות, ואל רפאים מעגלותה, אז ירחיק
מגליה דרכו, לא יבלס בנתיבותיה, כי אם להשתפקות
יקרא, היא תנחיל אוהבים ששון וגיל, דרך ביתה יאעד,
זישמור מנוות פתחיה, למען ימצא ראון בעיני אלהים
ואנשים!

בללו של דבר, שהמורה צריך השתדלות, להרגיל חניכות
בכל מדה טובה, ולגנות בפניהם כל מדה רעה עד
שיכירו החסרון בדעתם ברור גלוי, וזה תועלת גדול. ולדעתי
לא טוב וגאה להכריח ולזות הבנים שיבואו לבקש סליחה על
חטאם והמרתם, בעוד שאינם מבילים מעצמם ענין החטא,
בי הבקשה יהיה רק מוספה ולחץ, ולבס כל עתם, ומה
יועיל בקשת הסליחה, והוא לא ידע שאשם? הלא בפיו
יתחננים ידבר, ולבו כל עמו, וע"כ ירגיל עצמו לחנופה
וחלקקות, וזו רעה חולה תאבד ממנו טובה הרבה! אך
ענין אחר הוא כשמכיר שגילתו וסרחונו, ומבין המעוות אשר
העוה זיבטיח להזהר ממנו, אז לבו נשבר בקרבו, זילך מעצמו
לבקש סליחה מבלי הכרח ואונס כלל, כי כמשא כבד, יכבד
משאלו על לבו עד אשר ישמע מפי מורכו שבקלל לו, אז
פיו

פיו ולבו שווין , מחשבותיו ובטויו שפתיו יחד יכונו ללכת
מעגל טוב .

ועוד ראוי לכל מורה משכיל לספר לנערים מהקלוקלים
והמאורעות שנתשכרו מרוע המידות הנזכרות , כדי
שיתנו על לבם לעזבם , כי הסיפורים כאלה מועילים מאוד ,
לרדת חדרי בטנם , לעשות רושם בלבבם , יבינו לאחריהם
ומה פעלו המידות הרעות , ויזהרו ללכת בדרך עקש , ומה
פעלו המדות הטובות ; ואמרו לכו ונלכה בעקבות תמימי דרך ,
מורנו דרכיהם ובאורם נראה אור !

ש - ם .

ג

יפקד מקומו

ד

תולדות הזמן

נדיבי עמים באספו פה קהלתנו דעסויא י"ו בימים
המקודשים בין י"ב לסוכות תקמ"ו לפ"ק לפקח ולתקן
המציאות הכשרש בעו"ה זה כמה שנים ללא תורה וישראל לא
ידע עמי לא התבונן בטול תיגוקות במקרא ומשנה וגמרא ואין
רואה ואין מניד דבריו ליעקב ללמד לעם הדרך אשר יעשון .
ובפרט בני עניים האומללים המגודלים בנעוריהם מנוערין מכל
באין להם מלמד להועיל שאין יד ואזיהם משגת , כדי נורד
שכירות המלמד ומה מאוד הפליגו חכמינו ז"ל בעגין ביטול תורה
ובפרט בבבל שאין בו חטא . וגם בני העשירים אין כח הבן
יפה בגידוליהן לתורה על דבר אשר לא קדמו חביהם במוסר
השכל כי יראו כי אולת יד ושל בני תורה ועזור ועזוב באין
מחזיק וידוע ויה שדרשו חכמינו ז"ל על סוק אשר לא יקיס
וגו'

וגו' וכן
קהלתנו
בו בתמי

עורנו
וכל בני
כדת
ולחשים
ובזה קמ
לכית
היושב
בני מל
בעשו וכו'

ירחוק
לומדים
לאלה
מטה
כל איש
מזהר
השלה
מדי
הולדים
מקבלת
טורה
לראות
וליראות

הקטן
מורה

וגו' וכן על עץ חיים למחזיקים • ועל זה היה דוח לבנו פה
קבלתנו יע"א • לכן התוועדנו יחד כל איש אשר רוח אלהים
בו בתקון את כל המעשה אשר נעשה עד הנה • ועד הנה
עזרנו ה' בחולתו ובחשדו באסיפתנו לחסוף ולכנוס בשערי דמעות
וכל בני קהלתנו יצ"ו נתנו יד להויל זהב וכסף כל איש כפי
נדת לבו וגם התחייבו את עצמן לתת דבר קצוב לשבועות
ולחדשים • וכן קימו וקבלו עליהם אנשי בני מדינתנו יצ"ו •
וכזה קמו פ"ומ דקהלתנו בצירוף ח"י אנשים וכו' בית מיוחד
לבית המדרש וללימוד הילדים וכבר נבררו איש אחד לומר דרך
היושב בראשונה ולומר בבית הגדול • וידם אחות עוד לשכור
פני מלמדים אשר לא מבני קהלתנו המה לילדים • ועל זה
נעשו וכבדו גבאים ורואי חשבונות וכשרים יחדי סגולה • ואם
ירחיק ה' את גבולנו מדיכוי עמנו להיות מוסף והולך עוד
לומדים המוחזקים ללמוד וללמד דעת להבין קדש ועוד מלמדים
לאלה האין במקרא ומשנה וגמרא • על כן אנחנו חתומים
מטה בצירוף וביריעת כל בני קהלתנו יצ"ו אנחנו מקבצים פני
כל איש אשר ידכנו לבו לעלות על רוחו הטהור לגדש לדבר
מזה רבה כזה שכרו חתו ופעלתו לפניך ייאלץ דרך וכל איש
העולה במעלת הקדש לגדשה הרי זה יעלה כפי רצונו הטוב לתת
מדי חדם בחדשו או למלאה השנה • וזאת לדעת שלא על
הילדים מבני קהלתנו לבד יצאו רק על הקדושים והרחוקים
מקהלתנו אם המלא יוצא נער שזכה את ארחו ומוסר לקבל
טהרה אנחנו מקבלים אותו כיוצא בהן • ובזכות זה נזכה
לראות בבנין המפואר • ותחזור ליושנה עשרה • לראות
וליראות בבית הכמירה • זו תורה וזו שכרה :

היום יום ח' ה"ר תקום ציון לפ"ק

הקטן שמחה בא"מו הגאון המפורסם אמתי
מוהר"ר צ"ה זצ"ל הה הונה פה ק"ק דיעכווא יצ"ו:

בנימן בן הירש שוואב ז"ל
הקטן ירמ' ברי"ק ז"ל
הק' מאיר ב"ר לייב יפה זצ"ל
הק' אברהם ב"ה קאפמן ז"ל
הק' טעבלא שוואב

הק'

הק' משרה מוויטצענהויזן הק' מאיר פירדא

ויען שאמרו חכמינו ז"ל כל התחלות קשות ומאוד זו חשבה מאוד להיות לריוח נוחה לה' נחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו ושמוחה גדולה ישמח ה' באומרים לו בית ה' כלך כי אבני הרוחה שמת ה' היתה זאת היא נפלאת בעיני שמים שהשמיים ה' את קולו לפני חילו בקהלתנו יע"א לשמוע קול שופר שפרו מעשיהם וחדשו רוח נכון בקרבם לתקוע יתד במקום כאמון להחזיק התורה בכל אופנים הן ללומדים ונפלאים שילמדו דעת את העם ואם יפגע בהם היצר יושב בהם לבית המדרש וילמדו עם תלמידים הגונים והן לתנוקות של בית רבן בעלי מקרא ומשנה וגמרא ואם אין גדיים אין תיישים ויגדיל ויאדיר גם לבנים שהם מושא הקהלות הקדושות ומקום קהלתנו יע"א מוכשר לקבל תורה וגם אני הכותב נשתדל עצמי ללמוד עם כל מי שרונה ללמוד בחכם בלא שום שכר כלל מה שלבו חפץ הן מקרא הן משנה הן חלמוד הן מדרש הן פוסקים הן קבלה הן פלפולא חריפא בכן מי שבתורת ה' חפץ ומאמין בה' כי הוא נותן כח לעשות חיל והוא מעשיר ומוריש ונותן חיים ומוון יכבד את ה' מזהבנו לתת נדבה כפי השגת ידו וכל המרבה לספר הרי זה משובח כי יקשיב ה' ויכתוב בספר זכרון לפניו וקדוש יאמר לו ויכתב עם כל הדיקים הכתובים לחיים בירושלים ויהי כסאו מועל בין גדולי רומי והתלוננים באל שדי ומלך ביפו תחונה עיניהם כמו שדרשו חכמינו ז"ל על באל החכמה באל הכסף ובטוח להיות מאותם שבאמר בס' לכן בארצם משנה ירשו • וביום ישראל נושע תשועת עולמים ולא יבושו • הכ"ד הק' שמחה הכ"ל •

ה

בקורת ספרים חדשים

משפט על ספר יריעות שלמה *

הדבר נראה בעליל שהאיש אשר השכים שעה קודם כן החמה, לא יבונה כלל בשם מהיר.

* עיין במחקר למדע שבע תקת"ה •

מהיר
לשטים
משפט
מכני
התלונה
והיה
וא"כ
רושם
שהשם
השני

ואולם

לליד
משפט

המורה

דחינו

המשפט

אם

וען

בבחינה

ויקרה

ולפי

הזמנות

שנים

כלי

חש

החשה

הק'

מהיר, וולתי השני לבדו, אשר מובלי שהיה צריך להשכים, אע"כ השלים שיעור כתיבתו בזמן הכרעה, לו משפט המהירות. מעשי שהראשון שמה שהשכים, היה מפני שחפץ לעשות תפקידו ולהשלים כוונתו, כדי להתחיל המלאכה האחרת בזמנה. והיה מרגיש בעצמו חסרון הזריזות, והיה צריך להפסיד ולחסר משנתו ולהקדים מעשי הכתיבה, וא"כ יוכנה שם מקדים; כי הלא אין קצר בו שום רושם זריזות ומהירות בעצמות עיני הכתיבה, כיון שהפסיד משנתו, ולו עמוד כדרכו עם הכן החמה כמו השני לא היה יכול להתחיל המלאכה השנייה.

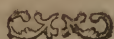
ואולם כראיה לדעתנו הנראות הנרדפים האלה על אופן זה, ובהיות שאין מחויבנו עתה ללמוד כ"א לדרוש ולבקר, על כן נקצר, ובמילים מעטים נתעורר ונרמז לבד על הענין העמוק. **המהירות נחלקת לשתי מחלוקות אם בבחינת הפעולה** דהיינו מי שהוא זריז ומסיר לפעול בהריזות וכשרון המעשה מעשי ידי אמן, כיון עט סופר מהיר; **אם בבחינת הזמן** דהיינו מי שעושה הדבר בהמשך זמן מועט כמו מדוע **מהרה** בוא היום או **בבחינת שניהם באחד**, והיא קנין מעלה מעולה ויקרה למי שנושא בקרכו התכונה הטבעית הזאת, ולפי ההצעה הזאת תשגשג הנראת מלת מהר על הזריזות על צד הפעולה או על צד הזמן, או בבחינת שניהם יחד וגם מה שכלה אליו ההשאלה על הזריזות בלי התישבות הדעת כמו נמהרי לב, והנראת מלת חש מופל על הזריזות על צד הזמן לבד, כמו חושה ואל תאחר.

דף כ"ב אחר, מהמה, בושש, המוכן המשותף. **מאלה השמות** הוא מתחת המושג הזמני הדרך כלל.

"כלל, שיהיה שם המושך יש בו יותר סך
 "רננים מהם הטבעי שלו, (זווינים) (מי
 "שיש לו עיני יראה ויבין שהביאור והתרבות
 "הוא חושך ולא אור) והמכיל ביניהם הוא
 "עצמו הענין המכיל בשמות המהירות, להיות
 "המהירות והאיחור מיניס נכנסים בסוג אחד
 "שהוא השתנות המושך הזמני אם לקצר ואם
 "להאריך אמנם בדרך מכוונת להיות האיחור הפך
 "המהירות ומתנגדו. וכבר בארנו למעלה ששם
 "מהר הונח על מהירות ההשכמה, כן הונח
 "שם אחר על האיחור על צד ההקפה,
 "וכמו שהונח שם הש על הקטנת המושך
 "הדבר עצמו בזולת השקפה על מעמד אחר,
 "כן הונחו שם מהומה ובושש לפי ההנחה
 "הראשונה על מתיחת המושך הדבר בפחינת
 "עצמו והעשותו בעל כמות זמני מרובה מכמות
 "הראוי לו בטבע.

"ויוצא לנו מזה, שיש ב" מיני שיהיו,
 "ה"א שהוא לשבח, ה"א שהוא
 "לגנאי, וזה החילוק הוא המכיל בשמות
 "מהמה ובושש, כי הונח שם מהמה על
 "השיבו לשבח, דהיינו כשיחייב חומר הדבר
 "לשיבו שיהיו, ופונח שם בושש על השיבו
 "שהוא לפגם ושאינו ראוי להיות.

התימה בדרך הסמוך.

אך

עלי

האיכות

אשר

פי

לכנים

טהרת

ובתלמוד